

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po polti D 10.—, za ino-
mesечно D 18.—, dostavljen na dom
D 11-50, na izkaznice D 10.—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi »TABORA*,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

plačana v gotovini.

BOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prilike, desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
številka 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sobota 28. oktobra 1922.

Številka: 245.

Fašistovski teror v Istri.

Trst, 23. oktobra.

V zadnjih časih se iz Istre ni čulo rav-
no najhujših vesti o preganjanju našega
naroda s strani fašistovskih teroristov in
se je zato morda zdelo da so ta preganja-
nja sploh že popolnoma ponehala in da
se je v našo tužno Istro po toliki muki in
trpljenju vendarle že vrnil tako zače-
leni mir in red. Ali vse to je bilo le na-
videžno. Fašistovski teror je le začasno
prenehal in je zato sedaj izbruhnil še s
tem večjo silovitostjo.

Sedaj, ko to pišem, se ni vesti iz na-
ših virov, ki bi točneje očitale nasilstvo,
ki se je dogodilo včeraj v Pulji, in mi je
na razpolago samo današnji »Piccolo della
Sera« ki objavlja naslednjo vest iz Pule,
datirano z včerajšnjim dnevom:

»Jugoslov. sestanek razbit po fašisti.
Danes bi se bil moral vršiti v Pulji sestanek
prvakov istrske jugoslovenske
stranke, ki pa so baje pod pretvezo, da
hočejo likvidirati posle »Hrvatske Poso-
ltnice«, razpravljali o političnih vpraša-
njih. Prispele je v Pulo nad dvajset slo-
venskih delegatov iz raznih istrskih ob-
čin in iz Trsta, ki so, prepričani, da nihče
ne ve zato, posamič prihajali v gostilno
pri »Angela« v ulici Castropola, kjer so
s priložnostnim govorom, ki je izražal vse
drugo, samo ne vdanošni Italiji, pričeli
svoje delo. Fašisti, ko so izvedeli za pri-
hod najznamenitih hrvaških agitatorjev v
deželi, med njimi dr. Kirca iz Medulina,
dr. Mirana iz Trsta, načelnika Čerčenice iz
Pule, so mobilizirali tri čete, ki so odšle
na lice mesta in obklopile kraj sestanka.
Nato so vdrle v dvorano in so se s kil-
nami »a noie« (»k name«) vrgle na zboro-
valce, ki so vsi prestrašeni in potolčeni
pobegnili na ulico in se zatekli v razne
lekarne, k zdravnikom in v bolnišnico.
Samo dva sta ostala na svojem mestu,
ker se nista mogla sama premakniti. Naj-
teže so bili ranjeni Anton Rovis iz Buze-
ta, dr. Miran iz Trsta, Andrej Miholović
in eden bratov Kreč iz Medulina.

Fašistovska akcija je bila izvršena
tako hitro, da javna sila ni mogla pri-
speti pravočasno, da bi jo bila prepre-
čila. Ko so prišli na lice mesta agenti,
kraljevi stražniki in karabinerji pod po-
veljstvom poročnika Bonija, fašistov že
ni bilo več. Vrnili so se že, prepevajoč
»Giovinezza«, v svoje društvene pro-
store.

Tako »Piccolo della Sera«.

Večjega falotstva, kot je to poročilo,
si pač ni mogoče misliti! Niti sam fašistov-
ski napad ni ostudnejši kot je to poročilo.

V Pulji so se zbrali naši istrski poso-
ltniki, da se posvetujejo, kako bi se
naše istrsko posojilništvo dalo rešiti ne-
zgodibne pogube, ki mu preti zaradi neza-
menjenega denarja, ki ga imajo istrske
posojilnice še izpred okupacijskih časov
naloženega onstran meje. Kakor je znano,
so je po posredovanju znanih oficijelnih in
neoficijelnih zastopnikov, Jadranske ban-
ke, avstrijski denar pač zamenjal Jadrans-
ki banki in v razmeroma zelo majhni
svoji tudi podružnici Ljubljanske kredit-
ne banke v Trstu (goriški podružnici iste
banke pa nič), dočim pa je ostal nezame-
njan ves denar naših malih podeželskih
denarnih zavodov in zadrug, ki so zato,
ne pa po svoji krivdi, prišli na rob pro-
pada in z njimi tudi njihovi vlagatelji, u-
bogi istrski kmetiči. Te naše posojilnice
in zadruge bi pač še mogle riti dalje, če
bi izterjala posojila, ali to bi v sedanjih
razmerah pomenjalo popolno gospodars-
ko uničenje dolžnikov, zopet ubogih
kmetov. Položaj teh naših zavodov je to-
rej silno, silno resen — par jih je že mo-
glo ustaviti plačila! — in sestanek v
Pulji je bil namenjen temu vprašanju. Pa

Naša delegacija na potu v Prago.

Tudi opozicija je poslala zastopnike.

Beograd, 27. oktobra. (Izvirno.)
Včeraj ob 7.40 dopoldne je predsedstvo
narodne skupščine odpotovalo iz Beo-
grada v Prago. Delegacija šteje 65 po-
slancev ter potuje pod vodstvom pred-
sednika Narodne skupščine dr. Luki-
nića. Zastopani so vsi parlamentarni
klubi. Vlado zastopajo ministri Kuma-
nudi, Pucelj, Omerović in Miladinović.
Delegacijo spremljajo tudi novinarji
in sicer dva iz Beograda, dva iz Zagre-
ba in eden iz Ljubljane.

Zvezna pogodba s Češkoslovaško v veljavi.

Beograd, 27. oktobra. (Izvirno.)
Pred odhodom na Kumanovo je kralj
podpisal zvezno pogodbo, sklenjeno med
našo državo in češkoslovaško republi-

Subotica, 27. oktobra. (Izvirno.)
Člani opozicije Šimrak, Barac, Banić,
Puljić in Sušnik so izjavili nekemu no-
vinarju, da potujejo v Prago radi tega,
da izrazijo češkoslovaški svoje simpa-
tije ter da bo Jugoslavija boljše repre-
zentirana. Lukinić je med vožnjo po-
slal delegatom pismo, v katerem jih
opominja na enoten nastop jugosloven-
skih zastopnikov. Opozicija je zahteva-
la revizijo vladnih govorov in po po-
trebi tudi samostojen nastop opozicije
pri preslavi v Pragi.

Ko. Poseben kurir bo odpotoval v Pra-
go, da izroči ratificirano pogodbo češ-
koslovaški vladi. Pogodba je stopila v
veljavo s 23. oktobrom t. l.

Volilna borba na Angleškem.

Parlament razpuščen.

London, 26. oktobra. (Izvirno.)
Reuter poroča: Kralj je podpisal ukaz,
s katerim se razpušča parlament.

London, 26. oktobra. (Izvirno.)
Nacionalni izvrševalni odsek angleš-
ke delavske stranke je sprejel resolucijo,
v kateri zahteva med drugim revizi-
jo mirovnih pogojev, utrditev nemških
reparacij po plačilni zmožnosti Nemčije,
splošno razorožitev in vzpostavitev
Zveze narodov, ki bo obsegala vse države
sveta. Nadalje zahteva neodvisnost
Egipta in samostojno Indijo ter
takojšnji sprejem irske ustave. Rud-
niki in železnice naj se nacionalizirajo,
delavstvu pa naj se zagotovi dovoljna
kontrola.

Glasgow, 26. oktobra. V oklicu
na volilce se zavzema Bonar Law za
čim prejšnjo vzpostavitev normalnih
razmer, kakor so bile pred vojno. V zu-
nanji politiki bo Anglija izvrševala
dane obveze. Upa, da bo orienško v-
prašanje v najkrajšem času ugodno re-
šeno in da nastopi doba trajnega mira.
Vlada bo odkrito podpirala zvezo na-
rodov. Prijateljstvo z Združenimi drža-
vami mora biti glavna smernica bri-
tanske politike. Vlada bo storila vse za
miren in trajen razvoj Irske in Indije.
V notranjosti bo skrbela za razvoj in-
dustrije in za to, da vsi dobe delo.

Iz češkoslovaškega parlamenta.

Praga, 26. oktobra. V današnji
seji je prvi govoril nemški poslanec dr.
Lodgmann, ki je protestiral proti do-
godkom v Hebu. Enako posl. Mayer.
Slovak Hlinka je protestiral proti po-
stopanju železn. ministra, ki ni hotel
sprejeti dveh slovaških poslancev, ker
sta opozicijonala. Nemški in madžar-
ski poslanci so pomagali slovaškim pri
kravalu, ki je nastal po teh besedah.
Govoril je še nemški socialni demokrat
Pohl, ki je ostro napadal vlado. Gospo-
darska kriza se je tako poostrižila, da
češkoslovaška eksportira ne le blago,
ampak tudi ljudi. (Poslanec Juriga v-
pije: 70.000!) Razmere se ne bodo v do-
glednem času izboljšale, kakor nekate-
ri upajo. Jutri zopet seja.

Nova parobrodna družba.

Beograd, 27. oktobra. (Izvirno.)
V Beogradu se je ustanovila nova pa-
robrodna družba pod imenom »Reška
parobrodna družba«. Osnovna glavni-
ca znaša 10 milijonov dinarjev. Družba
se je ustanovila na inicijativo Beo-
grajske zadružne banke, ki je soudele-
žena s precejšnjim kapitalom.

Prosta vožnja za invalide.

Beograd, 27. oktobra. (Izvirno.)
Prometno ministrstvo je dovolilo vsem
udeležencem invalidskega kongresa,
ki se vrši dne 28. t. m. v Beogradu,
prosto vožnjo. Ugodnost velja tri dni
pred in tri dni po kongresu.

Angleži in sovjetska Rusija.

London, (Izvirno.) Angleški ban-
kir Macky Edgar je, kakor javlja
»Daily Herald«, izjavil, da mora biti pr-
vo delo nove britanske vlade na polju
zunanje politike priznanje sovjetske
republike.

Položaj v Italiji.

Napulj, 26. oktobra. Fašistovski
kongres je bil v miru zaključen. Prišlo
je le do malih incidentov, pri čemer je
bil razrušen lokal tukajšnjega zastop-
stva »Il mondo«.

Rim, 26. oktobra. »Il paese« javlja,
da se pogajanja Giolittija s fašisti na-
daljujejo na podlagi, da dobe fašisti
štiri portfelje. »Tribuna« pozdravlja,
da je Mussolini v svojem govoru konč-
no opustil republikanske tendence in se
s tem približal liberalcem.

Rumunija bo zahtevala nevtralni kori-
dor med Bolgarsko in Turčijo.

Pariz, 26. oktobra. (Izvirno.) Ha-
vas poroča: Kakor javljajo listi iz Bu-
karešte, namerava Rumunija na mi-
rovni konferenci zahtevati nevtralni
koridor med Bolgarsko in Turčijo.

Japonec zapustili Vladivostok.

Tokio, 26. oktobra. (Izvirno.) Ha-
vas: Zadnje Japonske čete v Sibiriji so
zapustile Vladivostok. Orožje in muni-
cijo so predale rdečim četam (?)

Gibanje rudarjev na Poljskem.

Varšava, 26. oktobra. (Izvirno.)
V dobrovskem in krakovskem premo-
govnem revirju je bila od strokovne
zveze s 1. novembrom odpovedana kole-
ktivna pogodba. Rudarji v teh revir-
jih zahtevajo zvišanje mezd za 80 do
95%. V revirju grozi ikbruhni stavka.

BORZA.

Curli, 27. oktobra. (Izvirno. Pred-
borza. Pariz 38.65, Zagreb 2.20, London
24.66, Berlin 0.1275, Praga 17.80, Italija
21.70, Newyork 554.00, Dunaj 0.0073,
žig. krone 0.0078, Budimpešta 0.20, Var-
šava 0.045, Sofija 3.70, Bukarešta 3.65.

so prišli fašisti s pretvezo, da hočejo
razgnati sestanek, na katerem se snuje-
jo in kujejo protidržavni naklepi, vdrli so
v dvorano in s svojimi gorjačami planili
po zborovalcih, ne da bi se bili tudi le
skušali prepričati, o čem se je razprav-
ljalo na sestanku, ki je bil brez dvoma
prijavljen pristojni oblasti in se je vršil
popolnoma zakonito. Dva zborovalca
sta obležala na mestu, drugi pa so pobeg-
nili, pretepeni, ranjeni. Varnostna oblast,
ki je bila brez dvoma obveščena o se-
stanku in tudi gotovo naprošena za var-
stvo, je pač bila tisti vir, iz katerega so
fašisti izvedeli za sestanek in je s svojim
»posredovanjem« namenoma počakala
dotlej, da so fašisti storili, kar so hoteli
storiti. Varnostni organi so prišli na lice
mesta, ko so fašisti že odšli, prepevajoč
svojo himno. Prav gotovo je poročnik
Bonij vodil svoje agente, kraljeve straž-
nike in karabinerje po taki poti v ulico
Castropola, da ni srečal vračajočih se
fašistov, ker potem bi bil vendar moral
spoznati koga med njimi in bi bil nazad-
nje celo morda moral zapreti kakšnega!
Tako pa se je izvršilo vse v redu: Jugo-
slovenski »zarotniki« so bili temeljito
pretepeni in razgnani, fašistom se ni zgo-
dilo nič in — domovina je rešena!

Na takšen način se rešujejo v Italiji
gospodarska vprašanja, od katerih je od-
visno gospodarsko življenje stoinstotiso-
čev! —

Potem pa še prihaja nesramni čifut z
Goldomijevega trga v Trstu in s peklen-
sko radostjo in zadovoljstvom laže, da
so fašistovski junaki — v junaštvu so se
urili po vseh mogočih kazniščah! —
razgnali sestanek jugoslovenskih zarot-
nikov proti državi. In nič, prav nič jim
niso storili, samo planili so nad nje in
zborovalci so se razbežali — kako milo
rečeno! — po lekarnah, k zdravnikom in
v bolnišnico! Samo dva nista bežala, ker
nista mogla, ker se sama nista mogla pre-
makniti! Nesramno!

Ei, vi tam na oni strani meje, kako
malo veste o grozotah, ki jih morajo va-
ši bratje dan za dnem preživljati pod tu-
jim jarmom! Ne, niti od daleč se ne mo-
rete zmisлити v dušo naših ljudi, ki so ne-
prestano izpostavljeni poživljenemu div-
jaštvu od države vzdrževanega, od vseh
oblasti podpiranega in pospeševanega
organiziranega zločina, ki jim ob vsa-
kem koraku grozi gorjača in samokres,
a gotova smrt, če bi se drznili upreti ta-
kemu v nebo vpijočemu nasilju! Če te
pobijajo kakor steklega psa na cesti,
molči! Če ti nastavlja samokres na prsi
in ti bijejo s pestjo v obraz, molči! Če se
ti poleg vsega tega še reže v lice in se
ti rogajo, molči, ne škrtaj z zobmi in ne
stiskaj pesti, zakaj tudi to je upor, ki ga
plačš s svojo glavo, s krvjo svojih otrok,
svoje žene, svojih starišev, svojih bratov,
s požigom svojega doma, s porezanjem
svojega vinograda, z vsem, kar je tvo-
jega! Molči in trpi kakor črna skala!

O, vi tam na oni strani ne razumete fe-
ga, ne razumete, ne morete razumeti,
drugače bi bili — drugačni!

Politične vesti.

* Glede nemškega Studentenheima v
Mariboru je nemško politično društvo
v svojem »službenem« glasilu »Cillier-
Zeitung« objavilo nek ferman, ki bi
naj dokazal neopravičenost razpusta
tega društva. Ne oporekamo niti naj-
manj, da je formalnost o razpustu ab-
solutno zgrešena, zakaj razpustiti dru-
štvo je imela pravico deželna vlada, ne
pa mariborski policijski komisariat.
Toda izmotavanje nemškega politične-
ga društva glede vzrokov za razpust so
absolutno ničeva. Če noben drug raz-
log ne bi držal, je dejstvo, da društvo
od leta 1915 ni imelo običnega zbora, vz-
roka več ko dovolj za razpust društva.

Če nemško politično društvo pravi, da ni bilo povoda za občni zbor, ker so bili društveni prostori zasedeni od vojaške uprave, je to smešen izgovor. Društvo je bilo pravno obvezano, v kljub temu svoje občne zборе vsako leto v smislu pravil imeti. Zato je razpust društva skozinskoz utemeljen. Ugotoviti je treba na vsak način tudi, ali ima društvo sploh še kaj rednih članov, to je takih, ki so tudi zadnje leto pred razpustom članarino redno plačali. Da bi pa Nemci dobili možnost se znova posvetiti penemčevalnemu delu potom Studentenheima, to pripustiti bi mogla le vlada, ki bi ji bil nacionalni in državni intereshekuba. Dovolj so nam mladine ponemčili v Studentenheimih pod Avstrijo, danes tega pod nobenim pogojem ne pripustimo!

* **Ne zavijajte!** »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu, urejevan po zloglasnem Peerzu, kateremu bomo očitno morali na podlagi konkretnih dejstev izza avstrijske dobe osvoboditi spomin na njegovo veliko »ljubezen« napram Slovincem, se je zagnal v naš list, češ, da pišemo nekonzistentno glede nemške politične organizacije v Sloveniji. Ta list nas je že parkrat skušal nalajati, pa smo ga pustili v miru. Ker pa se očitno hoče gerirati kot trobil naših nemških tujcev in se neprestano zaganja v nas, mu bode enkrat za vselej sledeči odgovor: Mi smo se postavili na stališče, da priznavamo Nemcem pravico, da se organizirajo, tudi politično. Nismo jim pa priznali pravice, da zbirajo v svojo organizacijo tudi renegate, najmanj pa smo jim kedaj priznali pravico, da uganjajo z organizacijo hujšakaško politiko, da skušajo oživitvoriti zopet razne ponemčevalne zavode (Studentenheime) in da skušajo nazaj dobiti schuler-einske šole in sudmarkovske institucije, ki so jih izgubili kot premagani v dobi naše nacionalne revolucije. Ker pa iz seznanov članov, ki jih sprejema odbor nemškega političnega društva, vidimo, da se sprejemajo v organizacijo cele kopice renegatov, celo ljudje, ki so pred leti prišli v Maribor, ne da bi bili znali je besedice nemški (ali hočete imena!!!) ker dalje iz proglašov političnega društva vidimo, da hočejo vzdrževati še naprej Studentenheim kot ponemčevalnico itd., je jasno, da proti takemu udejstvovanju nemške organizacije moramo in hočemo z vso odločnostjo nastopiti. Naši javnosti bomo ob priliki poslužili z imeni vseh onih »Nemcev«, ki so se doslej prijavili in bili sprejeti kot člani nemškega političnega društva. Javnost bo videla vso resnico naše trditve, da se zbirajo v društvu na eni strani zastopniki nemškega kapitala, na drugi pa ogabna renegatska masa.

* **Za Jugoslovensko zajednico** je izdala sedaj proglas na ljubljanske volilce »Zveza delovnega ljudstva«, to so združeni socialni demokrati dr. Peričević (v nasprotju z oficijelno soc. dem. stranko!), komunisti in klerikalei. Ta-

ko imamo sedaj v Ljubljani za občinske volitve 4 fronte: 1. klerikalno-soc. demokrasko - komunistično, 2. bankirsko (dr. Triller - dr. Ravniharjevo) narodnosocijalno, 3. čisto socialdemokrasko, 4. demokrasko. Radovedni smo samo, kako bodo klerikaleci v objemu s komunisti strašili volilce, da je vera v nevarnosti.

* **Italija je zopet pokazala barvo.** Italijanski poslanik v Parizu, grof Sforza je izjavil, da Italija ne more biti zadovoljna, če bi se orientalske mirovne konference udeležili tudi Jugoslavija in Rumunija, ker bi to povzročilo pri Turkih nerazpoloženje. Kakor povsod, skuša Italija tudi tukaj izpodrinuti našo državo.

* **Revolucijsko gibanje v Bolgariji.** Sinoči so dospeli v Beograd vesti o revolucionarnem pokretu v Bolgariji. Nevrokop, kjer je središče revolucionarnega gibanja, so uporniki zavzeli. Krogi 3000 vstajev pod vodstvom komitskih vojvod Toderova in Aleksandrova se je utaborilo v mestu. Vlada je poslala zoper upornike vojaške čete.

* **Ameriška razorožitvena konferenca.** »Chicago Tribune« je prejela iz Washingtona vest o presenetljivem vabilu državnega tajnika Hughesa, ki je povabil petero republik centralne Amerike k udeležbi na razorožitveni konferenci, katera bi se imela pričeti 4. decembra t. l. in bi bila le daljni korak na poti vstopanja Amerike v družbo narodov.

Dnevna kronika.

— **Vremenski prerok.** Prijatelj lista nam piše: Pred meseci sem ujel mladega polha. Ta se je tako udomačil, da sem ga nosil popolnoma prostega seboj, je prišel na klic »Hansi« k meni in mi jemal hrano iz roke. V zadnjem času pa je »Hansi« po dnevu zaspal, razburljiv, za vsako besedo gluh, ponoči pa skrajno nemiren ter se stalno oglašal, tako, kakor se kličejo polhi v prosti naravi, predno se zarijejo v polščino k zimskemu spanju. Ker pa te živalce to store šele pred prvim snegom, sklepam, da nas preseneti v kratkem mrzla zima. Nekaj sličnega sem pred leti opazoval ob tem času na ujetem in čez poletje precej »tolerantnem« modrasu. Pisani paglavček, dasi sem ga imel v zakurjeni sobi, mi je neko noč razbil kletko in imel sem delo, ker je bil skrajno »agresiven« predno sem ga spravil v deželo Abrahama, Izaka in Jakoba. Drugo jutro pa je bila pokrita narava s peden visokim snegom. Z. M.

— **Iz Brezja.** Preteklo nedeljo se je seja krajnega šolskega sveta ponesrečila. G. nadučitelj je hotel novodošle gospodično učiteljico nastaniti v Z-evemu stanovanju, g. župan Sel pa je zahteval za njo sobo v šolskem poslopju, ki je v te svrhe določena. Ker je zabrusil v tej debati g. Č. županu: »Vi ž njimi držite, ker je on stalni Vaš gost!« zapustila sta zastopnika občine Zrkov-

ci dvorano in seja je bila za vsako nadaljnj posvetovanje nesklepčna. Več drugi!

— **Prebivalstvo Slovenije.** V Sloveniji je bilo konec l. 1921, 1.056.464 prebivalcev; v l. 1921 je bilo 10.966 porok, 33.450 porodov, 23.891 smrtnih slučajev.

— **Invalidski kongres iz cele države** se vrši 28. t. m. v Beogradu.

— **Otvoritev pošte Libeliče.** Dne 1. oktobra t. l. je bila otvorena pošta III. raz. 2. stopinje Libeliče. V njenem okolišju so tile kraji: Libeliče, Srče, Ivnic (del), Libeliška gora, Černeška gora (del) in Tribe (del). Pošta Libeliče bo izmenjevala vsak dan skupne sklepe s pošto Mežo. Uradne ure poleti so: ob delavnikih od 8. do 12. in 14. do 16., ob nedeljah od 9. do 11., pozimi pa: ob delavnikih od 8. do 12., ob nedeljah od 9. do 11. V zunanem okolišju se dostavlja pošiljke po selskem pismonošju v temle redu: I. kraj (Ivnic in Libeliška gora) vsak torek in petek, II. okraj (Srče, Černeška gora in Tribe) vsako sredo in soboto.

— **Glasilo »Jadranske Straže«.** Uprava »Jadranske Straže« v Splitu javlja, da nije mogla 1. septembra početi izdavat svoje ilustrovano glasilo radi oveh tehniških poteškoč, koje su se nepredvidjene bile pojavile. K tomu nastupio je porast naše valute, pa je uprava uzela i to u obzir, čekajući pad cijenami u papiru i drugom potrebitom materijalu. Medjutim su redakcija i administracija glasila dalje radile na svim predradnjama i ovih dana dovršava se sve potrebito za organizaciju lista. Izradjeni su već mnogi klišei iz života naše mlade ratne mornarice. S 1. januara izlazit će ilustrovani časopis »Jadranska Straža« kao mjesečnik na 40 stranica velikog formata. Redakcija je povjerena generalnom sekretaru »Jadranske Straže«, prof. Silviju Alfreviću. Cijene za preplate bit će svojedobno javljene.

— **Na češkoslovaški praznik dne 28. oktobra 1922** konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani ne uraduje.

— **Radi veleizdaje obtoženi češko-slovaški narodni poslanci** in sicer: dr. Baeran, Scholich, dr. Hanreich, Brunar, Watzner, Kormendy, Feierfeil, Patzeld in Kalina se bodo glasom sklepa imunitetnega odbora izročili sodišču. Dr. Baeran je razen tega obtožen tudi soudeležbe pri brnski špijonažni aferi.

— **D'Annunzio govori v Rimu.** Centralni odbor italijanskih invalidov objavlja, da bo D'Annunzio na obletnici italijanske zmage dne 4. novembra imel v Rimu velik govor.

— **Bela Kun živi v Švici?** Švicarski listi poročajo, da živi zloglasni Bela Kun že dalje časa v Švici, kamor je dospel s tujim potnim listom, glasečim se na ime Albert Adler. Policijske oblasti so dobile nalogo, da ga izsledijo ter izročijo zveznemu pravdnistvu, ki bo ukrenilo nadaljne potrebne korake, da se iznebi neljubega gosta.

dijo, da vzgoje čimveč narodne infeligenca. Med privatnimi srednjimi šolami jih je več tudi z nemškimi in hebrejskim učnim jezikom, dočim so državne vse brez izjeme poljske. Država pa seveda zahteva da se tudi v vseh tujejezičnih srednjih šolah poučuje obligatno poljski kot državni jezik.

Zanimive arheološke izkopine pri Bribiru. Fra Lajo Marun je odkril v bližini Bribira v Dalmaciji, starega in slavnega mesta, znanega iz hrvatskega srednjega veka, zasuto staro mesto, imenovano Barbaria, v katerem se nahajajo ostanki življenja celih 2000 let pred Kristom. Posebno zanimivo pa je to, da se je v tej naselbini našlo predmete, ki imajo dočela naše nacionalno obilježje, ki pa pripadajo perijodi selitve narodov, torej ranemu srednjemu veku. Ta nova odkritja bodo nudila našim historikom morda več zanimivega in koristnega nego vsi dosedaj ohranjeni pisani dokumenti. Fra Marun je pričel z izkopavanjem na tem mestu ravno tik pred izbruhom svetovne vojne, jih je pa moral radi te prekiniti ter pričeti z nadaljevanjem komaj sedaj. Z dosedanjim izkopavanjem je prišel do mestnega obzidja, ki je sezidano v nekem čudnem stilu, katerega se doslej še ni poznalo. Po najdenih predmetih je Fra Marun zaključil, da se mora v

Dopisi.

Iz Ljutomera. Pred kratkim se je priklatil v Ljutomer stekel pes, ki je obgrizel več oseb — v celom osem. Posestnik Peter Trnovc ga je vjel in kljub temu, da mu je pes zadel več ran, ubil s sekuro. Vsi ranjenci so se odpeljali v Vel. Gorico. Pasji zapor imamo že menda leto dni, toda psi tekajo brez nagobčnikov po trgu in nihče — ne oblast ne konjederec — se ne briga za to. Oblast, predvsem živinozdravnik, mora skrbeti za to, da se predpisi izpolnjujejo; nastopati mora proti vsem prestopkom brezobzirno in se predvsem ne sme bati zamere. — Dežnje res že več ko 6 tednov, vendar bi ne bilo potrebnega, da so ceste skozi Ljutomer — posebno proti kolodvoru — v tako mizerem stanju. Ako že okraj ne zmora vseh popravkov, naj se jih loti tudi občina vsaj v trgu samem, da nam ne bodo ceste v tako sramoto, kakor so zdaj. — Trgatev napreduje zaradi deževja prav polagoma. Mošt ima največ do 17 sladkorja in razmeroma malo kisline. Kupčija počiva. — Uradnik tuk. družnice Obrtne banke, g. Mazelle se je zaročil s hčerko trgovca Mahoriča, gde. Zorico Mahorič.

Kozje. Stanovanjska mizerija se je po nepotrebnem pojavila tudi v Kozjem in to le vsled cincanja županstva, neodločnosti stanovanjske oblasti in nesposobnosti takozvane »stanovanjske komisije«. Krive pa so mizerije tudi stranke same. Kozje je že od nekdaj bogato na čudaških tipih, s katerimi je usoda in hudomušnost oblasti osrečevala Kozjane; tako trdi kozjansko ustno sporočilo. Dobro bi bilo, da se tudi višje oblasti, morda brez inicijative protestnih shodov, iz usmiljenja, zanjajo za »nekatere« in rešijo Kozja nadaljne stanovanjske nesreče. — Padanje cen zasledujemo le v časopisih in se čudimo, da sega dobrohotnost trških oblasti tako daleč, da jih niti ne vzdrzami izjava popotnika, ki je namenil kozjansko zemljo — obdobjanja vreden eksemplar — bližnjemu muzeju. — In miru si želimo zlasti po noči. Samci in mladoženjeni, zapomnite si to! — De ne stoji sredi okrajne ceste lokomobila prejšnjega stoletja, bi popotnik ne našel tu drugih zanimivosti.

Prekmurje.

Šolo so morali zapreti. Vsled večne bolj pojavljajoče se škrlatinke v Murski Soboti in okolici so morali v Murski Soboti pretečeni ponedeljek pouk na ljudski šoli prekiniti za 8 dni. Čiste prav, samo se nam zdi nekoliko pozno Zganite se vendar, da se bolezen enkrat zatre. Dobro bi bilo, da bi morodajne oblasti segle po najskrajnejših sredstvih, kajti kakor se namiguje, je še veliko več bolnih, kakor pa je znano uradnemu zdravniku, taki ljudje, ki bolezen zakrivajo in jo ne naznanijo pravočasno zdravniku, naj se brezobzirno in kar najstrožje kaznujejo.

bližini nahajati tudi grob ene Nemčanke, ki je bila poročena z nekim hrvatskim banom. Marun pričakuje od izkopavanja tega prastarega mesta izvanrednih rezultatov, ker je že takoj pri začetku našel več raznih pasov, pri stanov, obeskov in drugih okraskov, ki so, čeprav izvirajo iz dobe selitve narodov, izredno okusno in umetniško izdelani. Želeti bi bilo le, da bi vlada znala ceniti delo tega našega arheologa ter mu omogočila nadaljno uspešno delovanje s primerno denarno podporo.

Odkritje prahistorične naselbine v bližini Pančeva. Kakor poročajo beograjski list, je komisija, ki se bavi s grajskim list, je komisija, ki se bavi s izdelovanjem in proučevanjem prahistoričnih starin, odkrila te dni v bližini Pančeva pri vasi Omoljice zelo bogato prahistorično naselbino. Pri izkopavanju te naselbine so našli mnogo važnih predmetov, katere bodo oddali beograjskemu državnemu muzeju.

Rašinoва knjiga v angleškem prevodu. Rašinoва glasovito delo: »Finančni in gospodarski odnosi Češkoslovaške republike do konca l. 1921«, je izšlo te dni v angleškem prevodu. Kakor poročajo češki listi bo knjiga izšla v kratkem tudi v francoskem prevodu.

Feuilleton.

Poljske srednje šole. V eni zadnjih števil zagrebskega »Obzora« je napisal dr. B. sledeče informativno poročilo o poljskih srednjih šolah: Ministrstvo srednjih šol poljske republike je izdalo te dni poročilo o srednjih šolah na Poljskem do leta 1921. Doslej je na Poljskem več srednjih šol nego trgovskih in obrtnih, poleg tega pa je več srednješolskih zavodov privatnih nego državnih. Privatnih srednjih šol je 490, od tega 115 moških 231 ženskih ter 144 mešanih. Državnih srednjih šol je 231, torej polovico manj nego privatnih in to 173 moških ter 29 ženskih ter istotoliko mešanih. Skupaj je torej na Poljskem 21 privatnih in državnih srednjih šol. Državne srednje šole obiskuje 72.266, privatne pa 50.888 dijakov. Dijakinj je v državnih srednjih šolah 13.618, a v privatnih 68.032. V vsem poseba srednje šole 123.154 dijakov ter 81.650 dijakinj, ali skupno 204.804. V državnih šolah je torej skupno 85.884, a v privatnih 118.154 dijakov in dijakinj. Ako vzamemo v obzir, da ne tvorijo državne srednje šole niti ene tretjine celotnega števila poljskih srednjih šol, da je pa število učečih se mladine v teh šolah večje nego tretjina celokupne učečih se mladine, potem o-

pazimo takoj, da so državne srednje šole prenapolnjene in to je tudi res; vsled tega pa mladina na teh šolah tudi slabše napreduje nego na privatnih. — Da je naval na državne srednje šole večji nego na privatne, je vzrok to, da je pouk na državnih skoro brezplačen, ker se v nižjih razredih plača samo 360 poljskih mark šolnine, a v višjih 600 mark, kar je napram naši valuti naravnost neznatna svota, se v privatnih šolah pa plača celo do 200.000 mark šolnine. Država je med tem tudi dolžna, da se na ta način briga za inteligenčen naraščaj ter troši ogromne svote za vzdrževanje svojih državnih srednjih šol. Vseh profesorjev na srednjih šolah je do 2000. Poljska ustava zahteva, da mora vsa mladina posečati šole (ljudske samo seveda) ter da mora biti pouk brezplačen. Do tega pa bo prišlo komaj tedaj, ko bodo vse srednje šole podražavljene in ko bo zmogel državni budget prenesti tolik tovor, kakor ga zahteva prosvetno ministrstvo za uresničenje te namere, kar pa zaenkrat še ni mogoče. Budget ministrstva prosvete znaša itak na leto preko milijarde poljskih mark, a več ni vsled velikega državnega deficita mogoče zahtevati. Radi tega mora država ne le mirno trpeti, ampak celo podpirati privatne srednje šole, ki se pa po večini tudi tr-

Vzemimo Rumunijo! Ona ima svoje
luke na Črnem morju in železniško
progo prvega reda (za velike brzine in
tovore) od Tarn-Severina do Bukare-

šte, kjer se deli: en del pojde v Brailo in Galac, drugi v Konstanca. Vendar se rumunska uvozna in izvozna trgovina poslužuje te železnice le izjemno in za male količine. Glavna trgovina gre po transverzalnih progah in po Dunavu (Turn-Severin, Calafat, Corabia, Turn-Magurele, Zimica, Giurgiu, Oltenica, Calaras, Giurgiu so dunavske luke za rečno, notranjo plovo). Dunav je pravi blagoslov za Rumunijo, brez njega bi bila drugovrstna balkanska država, ki bi ne mogla izrpa-vati svoje plodne zemlje. Poglejmo, če je tako. Glavni izvoz Rumunije tvorijo žitarice, ki vse dozore v poletju. Vza-mimo povprečno, da treba izvoziti 2.000.000 ton, a izvozi se še več. Morski izvoz skozi Sulmo, Brailo in Galac je 1. 1911 po podatkih Dunavske evropske komisije znašal 3.136.846 ton brez one-ga, kar se je prevozilo še do Regensburga. Ta 2 milijona ton se izvozita v vo-zovih po 15 ton. Treba je torej 133.334 vozov ali — če vzamemo vlak po 60 vo-zov — 2223 vlakov. Kje je pa še druga trgovina (drva, premog, moka, sol, ži-vina, seno, grah, stavbeni material, stroji itd.), dalje potniški vlaki in pre-voz vojaštva? Prihajamo do absolutne nemožnosti, da se izvrši prevoz samo po železnicah. Tu pride na pomoč Dunav. Proge so mnogo krajše do Dunava, tam čakajo parniki, plavajoča skladišča, ki nosijo tudi do 2000 ton, na vsakem sa-mo 2 človeka. En parnik vleče po vodi navzdol 6 drugih do Braila, Galaca ali Suline, kjer čakajo morske ladje, ki lahko vtovorijo 6—7000 ton in več. A Konstanca ne more konkurirati ome-

njenim trem lukam zlasti, ker je vodni pot cenejši od železniškega.

Braila, Galac in Sulina spadajo v delokrog Dunavske evropske komisije (sedež Galac), to se pravi: so pod med-narodnim nadzorstvom. Zato je Rumu-nija izgradila luko v Konstanci in most od Tetešta do Črne vode. A ker je spo-jena samo z železnico, ne more konku-rirati. Da ne propade, so napravili Ru-muni cev za petrolej (pipe-line) od Pločsta do Konstanca. Načrt za prekop od Dunava do Konstanca je popolnoma zaspal, ker so razum tehničnih težko-prebiluz dunavske luke za morske la-dje. Braila, Galac in Sulina konkurira-jo celo Reki, Galac tudi Trstu, kako da ne bi Konstanci?

Kaj sledi iz tega? Železniške proge do vodnih potov naj bodo čim krajše!

Gospodarstvo.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Dne 24. oktobra se je prignalo na živinjski sejem 4 bike, 80 volov, 268 krav, 2 ko-nja in 2 teleti, skupno 356 glav. Pov-prečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive te-že Din. 7—8,25, poldebli voli 6—6,75, plemenski voli 6—6,75, biki za klanje 6—7,50, klavne krave debele 6—7,25, plemenske krave 4,75—5,75, krave za klobasarije 2,75—4, molzne krave 4,75—5,75, breje krave 4,75—5,75, mlada ži-vina 5,25—7. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg Din. 15, II. vrste 14. Meso od bikov, krav telic Din. 12—13. Telečje meso I. vrste 1 kg Din. 17,50, II. vrste

15. Svinjsko meso sveže 1 kg Din. 22,50 —25.

g Nabavka 10.000 kg čiste svinjske masti. Pozivaju se interesi, da dne 30. oktobra 1922, godine 10 sati prije podne dodju u divizijsku intendancuro Komande Dravske divizijske oblasti vojašnice »Vojvode Mišica« objekti XIV., radi zaključivanja neposredne (direktno) pogodbe za dobavu 10.000 kg zdrave, čiste svinjske masti. Potrebno je: za intendantsko slagalište u Ljubljani 4.500 kg, za garnizon, intendantsko sklad. Maribor 4.000 kg i za garni-zon intendantskog slag. Celje 1.500 kg. Predaja mora biti izvršena najdalje 15 dana po odobrenju. Primaju se pisme-ne i ustmene ponude obložene kaucijom 5% u gotovom novcu ili 7% drž. invest. zajmu. Pismene ponude treba biljegovati sa kolekom od 3 dinara. Po-nude, da glase franko intendantsko sla-galište. Slagališta imadu željezničke tračnice. Uslovi za mast mogu se videti u divizijskoj intendancuri. Komanda dravske divizijske oblasti E. broj 16.465.

Socijalna politika.

Priglasenje uvoženega živeža. Mini-strstvo socialne politike dovoljuje v sporazumu z ministrstvom financ uva-žati živež v svrhu pobijanja draginje v tuzemstvo. Da se ta cilj doseže, potreb-na je točna in obsežna kontrola, da se uvažani živež prodaja v naši državi po primernih cenah in se s tem cene v tu-zemstvu potisnejo na opravičeno mero.

Uvoz ni dovoljen zato, da bi trgovci na škodo konsumenta in države, ki jim spregleda uvozne carine, delali neopra-vičene dobičke. Zato je odredeno, da vsaki uvoznik, ki je dobil dovoljenje za uvoz živeža, prijavi uvoženo blago v Ljubljani pri oddelku za socialno politiko pokrajinske uprave za Slove-nijo, v Mariboru pri policijskemu ko-misarjatu in v drugih krajih pri pri-stojnem okrajnem glavarstvu. Ker je med uvozniki razširjeno krivo mnenje, da je potrebno prigrasiti samo iz ino-zemstva uvoženo moko, opozarjamo, da je obvezno prijaviti vsako vrsto uvo-ženega živeža, za katero je potrebno posebno uvožno dovoljenje. Ugotavlja-mo, da je pod pritiskom uvoza padla cena v izdatni meri moki in masti, ne-koliko manj drugemu živežu, pri kate-rem ni bilo opažati velike razlike od svetovne tržne cene.

Objave.

§ Mestni kino. Danes dne 27. oktob-ra pričinja ameriški pustolovski film v treh epkah »Skrivnost dvojne-ga križa«; I. epoha »Nepoznana kabina št. 7« v 6. činih se predvaja v petek, so-boto, nedeljo in ponedeljek.

§ I. Mariborski Bioskop. Samo še petek, soboto in nedeljo se predvaja v I. Mariborskem Bioskopu »Prepad gro-zote«, silno napeta senzacionalna dra-ma v 6. činih z izborna igro, smelnimi senzacijami in izvanredno krasnimi na-ravnimi slikami. Od danes dalje je dvorana prijetno kurjena.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dalje.)

(78)

Allan je bil kakor izpremenjen. Vozil se je v vlak, ki je vihrel skozi postaje s toliko brzino, da je ozračje zvenčalo, in naglasi pomikanja ga je dovajala nazaj k samemu sebi. To noč je izborni spal. Prvič po dolgem času. Samo enkrat se je prebudil. Ko je vlak hobenl skozi predor pod morskim prelivom. »Rove so zgradili vse premočno obilne,« je pomislil in zopet zaspal. Zjutraj se je čutil izpočitega in zdravega, pol-nega odločitosti. Iz vlaka se je po telefonu domenil s poveljnikom parnika in z ravnateljstvom družbe. Ob dešeti je prihitel h Cunardlineru, ki ga je čakoval drgetajoč od nepotrpljivosti in skozi dimnike puhajoč sivave oblake vodnega para. Stal je šele z eno nogo na ladji, in že so vijaki vodo raztepali da je bila vi-deti kakor v tekočino izpremenjen marmor.

Cez pol ure je vedela vsa ladja, da ni zapozneli potnik nihče drug nego Mac Allan.

Na odprtem morju je Allan začel mrzlično brzo-javljati. Nad Vizcayjo, Açoro, Bermudo, Newyork in Mac City se je usula ploha depeš. Skozi temotne rove pod morjem je švignil oživljajoč tok: Allan je spet po-prtel za krmilo.

4.

Allanov prvi poset je bil odmenjen Hobbyju.

Hobbyjev selski dvorec je stal nekoliko vstran od Mac Cityje. V poglavitem so ga bile same lože, bal-koni in verande, a tik zraven je bilo nekaj mladega hrastja.

Ko je Allan pozvonil, ni bilo nikogar, ki bi mu odprl. Zdelo se je, da se zvonilo ne glasi. Hiša je bila po vsej podobi že dolgo časa zapuščena. Toda vsa okna so bila na stežaj odprta. Vrtna vrata so bila zaklenjena; Allan se je brž odločil in se zavil-het čez plot. Toliko da je bil na vrtu, se je že pripodil ovčarski pes in ga je luto bevskačoč ustavil. Allan mu je prigovarjal, in končno se mu je pes umaknil s pota, oči pa le ni zgenil od njega. Vrt je bil posut z velimi hrastovimi listi in zanemaren kakor hiša. Zdelo se je, da je Hobby z dona.

Tem večja je bila Allanova radost in preseneče-nost, ko je Hobbyja iznenada zagledal pred seboj. Sedel je na stopnicah, držečih na vrt. Obradek je upi-ral v roko ter bil zatopljen v misli. Kakor se je kazalo, ni slišal, da pes laja.

Hobby je bil oblečen elegantno kakor vedno, toda objekta se je zdela gizdalinska, zakaj bila je obleka za mladega moža, on pa, ki jo je imel na sebi, je bil starel. Hobby je imel na sebi drago perilo z barvastimi pro-gami, lakaste črevlje s širokimi podplati in koketnimi svilnimi petljami, rumenosvilnate nogavice in ščuka-stosive hlače z izlikanimi gubami in kolčnim prikro-tem. Suknjiča ni imel na sebi, čeprav je bilo občutno hladno.

Sedel je kakor zdrav, inteligenten človek in v Allanu je že kipela radost. Toda ko ga je Hobby pogledal in je Allan videl njegove zmedene bojne oči in njegovo zgrbljeno, prsteno, starčevsko obličje, je vedel, da Hobby še ni popolnoma ozdravel.

»Ali si prišel, Mac?« je izpregovoril Hobby ne da bi Allanu podal roko in ne da bi se ganil. »Kje si bil?« In okoli oči in ust so se mu gube uredile v male pal-jače. Smehljaj se je. Njegov glas je zvenel še zmerom tuje in nečisto, dasi je Allan iz njega razločno čul Hobbyjev nekdanji glas.

»V Evropi sem bil, Hobby. Pa kako se imaš, moj dragi?«

Hobby je zopet gledal predse kakor ponrej. »Bolje, Mac. Tudi moja preklemana glava že spet dela!«
»Mar stanuješ prav sam, Hobby?«
»Sam, družinčad sem zapodil. Mi je bilo vse pre-več vršča.«

Zdaj pa je Hobby, tako se je zdelo, nenadoma doumel, da je pri njem Allan. Vstal je in mu stisnil roko in bil videti vzradoščen. »Stopi noter, Mac! Da, tako je, vidiš!«

»Kaj pravi zdravnik?«
»Zdravnik je zadovoljen. Potrpimo, pravi, po-trpimo.«

»Zakaj so vsa okna odprta? Saj vleče, Hobby, da je strah.«

»Prepih mi je všeč, Mac!« je odgovoril Hobby s tujim smehom.

Dritel je po vsem telesu in beli lasje so mu frlo-leli, ko sta stopala navzgor v njegovo delavnico.

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

VINO

letnikov 1920 in 1922, skupno do 30 polovnjakov, proda Državna vinarska in sadjarska šola v Ma-riboru. Pokušnje samo za resne reflektante v zavo-dovi kleti dnevno od 10. do 11. ure. 2084

Zahtevajte povsod 'TABOR'!

Mala oznanila

Čebelnjak s štirimi Znidaršic-evimi panji s čebelami vred se proda. Naslov pove uprav-ništvo. 2082

Pisalne stroje, nove in rab-ljene, dobavlja American Im-port Company, Maribor, Ko-roška c. 24. 1853

Prazni vinski sodi. Ako more kdo za dobo par tednov posoditi (proti odškodnini) vinske sode, ki bi držali skupno do 1000 l, naj to javi pod »Vinski sodi« s pogoji na u-pravo lista. 1—

Higijenična brivnica se vsem priporoča. P. Površtna postrež-ba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328

2027 Pozor! 10-1

Natrta jajca

se prodajajo vsak dan pred-poldne v Cvetlični ulici št. 18.

Exportno društvo Matheis, Suppanz in drug.

Pozor! Pozor!

V nedeljo, dne 29. oktobra 1922 ob pol 11. uri dopoldne se bodo prodajali

paviljoni

Pokrajinske obrtne razstave v Mariboru po zelo znižani ceni. 2077 9-3

SLOVENSKA BANKA

Centrala: v lastni palači, Ljubljana, Stritarjeva ul. 9

Podružnice: 2081 3-1

Maribor, Gosposka ulica 20

Ljutomer, Dol. Lendava, Novisad. Ekspozitura: Vrhnika

obrestuje s 1. novembrom t. l. stare in nove

hranilne vloge s 5% čistih.

Večje in posebno pa proti 1—6 mesečni odpovedi vezane vloge, obrestuje z najugodnejšo obrestno mero.

Izvršuje vse bančne posle zelo ugodno.